

Prevence nádorových onemocnění: Novinky roku 2024 a zavedené programy

Cílem screeningu je vyhledávání vážných nemocí u lidí, kteří vůbec netuší, že nějaké onemocnění mají. Odhalení v této fázi umožňuje včasnou a efektivní léčbu, jež často vede k lepším výsledkům a naději na úplné uzdravení. Ministerstvo zdravotnictví proto stále hledá nové možnosti prevence. Za tímto účelem zřídilo Národní screeningové centrum, které na tomto cíli dále spolupracuje s odborníky a zdravotními pojišťovnami.

PhDr. Karel Hejduk
vedoucí Národního screeningového centra Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR

Do jakých preventivních programů se mohou občané zapojit a jaké jsou novinky v letošním roce?

V onkologické prevenci můžeme začít již u dětí, kdy je velmi vhodné očkování proti tzv. papilomavírům (HPV), které způsobují rakovinu děložního čípku a další typy nádorů. Očkovat by se měli nejen dívky, ale i chlapi. Od letošního roku je toto očkování hrazeno dětem od 11 let do dovršení 15 let věku. Nově mají české ženy možnost nechat se vyšetřit na přítomnost tohoto viru, kromě věku 35 a 45 let i v 55 letech. Vyšetření HPV tak vhodně doplňuje cytologické vyšetření v rámci screeningu karcinomu děložního čípku, které se provádí jednou ročně při preventivní gynekologické prohlídce.

Velkou novinkou roku 2024 je program časného záchytu karcinomu prostaty, který je založen na jednoduchém vyšetření z krve. V případě

Rozsáhlé vědecké studie dokazují, že screeniny skutečně mohou odhalit onemocnění včas, a zabránit úmrtím.

zvýšené hladiny PSA následuje vyšetření u urologa, který má nově možnost využít šetrnou diagnostickou metodu – magnetickou rezonanci. Nedávnou novinkou je možnost využít tzv. nízkodávkové CT, které umí včas odhalit rakovinu plic a je určeno pro bývalé a současné kuřáky, kteří jsou nejrizikovější skupinou pro vznik tohoto nádoru.

Nezapomínejme ani na další časem ověřené screeniny. Mamografický screening zachraňuje životy již více než 20 let. Za tu dobu bylo provedeno více než 11 milionů mamografií, při kterých bylo odhaleno téměř 62 tisíc nádorů prsu, a to většinou v dobře léčitelném stadiu. Screening kolorektálního karcinomu může dokonce zcela předejít vzniku zhoubného nádoru, a to odstraněním rizikového polypu (výrůstku) v tlustém střevě.

Jak se mohu zapojit do screeningového programu?

Ideální cestou je oslovit svého praktického lékaře nebo gynekologa. V případě prevence karcinomu plic se můžete obrátit i přímo na plicního lékaře a v případě prevence rakoviny prostaty na urologa. Důležité však je účastnit se screeningových programů v doporučených intervalech, myslete tedy na pravidelnou návštěvu běžných preventivních prohlídek.